

مجموعه مقالات سومین اجلاس جهانی رادیو

اداره کل طرح و برنامه معاونت صدا

دفتر پژوهش‌های رادیو

۱۳۹۰

تهران

سرشناسه : اجلاس جهانی رادیو (سومین : ۲۰۱۰م=۱۳۸۹ : زیباکنار)

(International Radio Forum 3rd : 2010 : Zibakenar)

عنوان و نام پدیدآور : مجموعه مقالات سومین اجلاس جهانی رادیو / به کوشش اداره کل طرح و برنامه صدا؛
[به سفارش دفتر پژوهش‌های رادیو]

مشخصات نشر : تهران: طرح آینده، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری : ۲۲۴ ص.

شابک : ۳۵۰۰۰ ریال: ۲- ۲۲- ۶۲۴۶- ۶۰۰- ۹۷۸

وضعیت فهرست : فیا

نویس

موضوع : رادیو -- برنامه‌ها-- کنفرانس

شماره افزوده : صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. اداره کل طرح و برنامه

شماره افزوده : صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. اداره کل پژوهش‌های رادیو. دفتر پژوهش‌های

رادیو

رده بندی کنگره : PN1991/05/الف۱۳ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی : ۷۹۱/۴۴

شماره کتابشناسی ملی : ۲۴۲۶۴۳۷

به کوشش: اداره کل طرح و برنامه معاونت صدا

ویراستار: مراد مهدی‌نیا

حروف‌نگار: صدیقه مرادی

طرح روی جلد: سید حمید موسوی

صفحه‌آرایی: نجمه بیات

ناشر: طرح آینده

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

بها: ۳۵۰۰۰ ریال

تهران، خیابان ولیعصر، خیابان جام‌جم، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران،

ساختمان شهدای رادیو، تلفن: ۲۲۱۶۷۷۰۸، فاکس: ۲۲۶۵۲۴۸۶

هر گونه استفاده کلی منوط به اجازه کتبی از دفتر پژوهش‌های رادیو می‌باشد.

فهرست مطالب

مقدمه.....	الف
فصل اول: اصول برنامه‌ریزی و برنامه‌سازی رادیویی جهت کنترل آسیب‌های اجتماعی / شهلا باقری طادی.....	۱
فصل دوم: اینترنت و رادیو: بررسی کارکردها و تأثیر متقابل رادیو و اینترنت / دکتر حمید ضیایی پرور.....	۲۱
فصل سوم: پیشینه‌های پژوهش در اشتراک‌های فرهنگی / امیر هوشنگ جاوید.....	۵۹
فصل چهارم: تأثیر شوراهای موسیقی رادیو بر رشد و اعتلای موسیقی ملی / سید ابوالحسن مختاباد.....	۶۷
فصل پنجم: رسانه‌ها و رویکرد سیال مخاطبان / احمد میرزایی - الهه ایزدی.....	۸۱
فصل ششم: رسانه: سلامت، زنان و خانواده/ عفت رسولی ثانی آبادی.....	۱۰۷
فصل هفتم: زاویه شنود در نمایش رادیویی / ایوب اقاخانی.....	۱۳۵

- فصل هشتم: «سبک زندگی سازی» برنامه های رادیویی: پاسخگویی به
نیازهای روزمره مخاطبان در عصر مدرن/ دکتر عبدالحسین کلانتری... ۱۴۱
- فصل نهم: رادیو جوان و ویژگی های مطلوب در برنامه سازی/ لیلا
اخوان نویسرکانی ۱۶۷
- فصل دهم: شخصیت پردازی در درام رادیویی/ قطب الدین صادقی... ۱۹۷
- فصل یازدهم: سیاستگذاری استفاده از موسیقی محلی در رادیوهای
محلی و سراسری / علی آذری ارقون... ۲۰۹

مقدمه

رسانه گرم و به ظاهر ساده رادیو علی رغم تصورات نادرستی که در خصوص کالته شدن از قدرت نفوذ و میزان مخاطبان آن وجود دارد، از ویژگی‌ها و ماهیتی برخوردار است که موجبات حضور مؤثر و بایدار آن را در سپهر رقابتی رسانه‌ای فراهم آورده و حذف آن را از زندگی امروزی ناممکن کرده است.

تأثیرات رسانه جمعی رادیو از همان دوران اولیه ظهور تا زمان آغاز نقش آفرینی رسانه‌های جوان‌تر، بر کسی پوشیده نیست و امروز نیز با وجود شبکه‌های اطلاع‌رسانی جدید، توسعه اینترنت و ظهور جامعه اطلاعاتی و دانایی و در مجموع تغییرات شگرفی که در حوزه فناوری‌های نوین ارتباطی حادث شده، باز هم ویژگی‌های منحصر به فرد رادیو نظیر اطلاع‌رسانی پرمایه، سهولت دریافت، هزینه ارزان و استفاده از عنصر تخیل به عنوان رموز موفقیت رادیو به عنوان رسانه‌ای همواره کارآمد در سپهر رسانه‌ای از نظر صاحب نظران این عرصه دور نمانده است.

علاوه بر این‌ها، رادیو قابلیت‌های بسیار گسترده‌ای برای مخاطب به ویژه در شرایط تعاملی نیز می‌تواند داشته باشد. در این خصوص، ترکیب این رسانه گرم با تکنولوژی‌های نوین که فی‌نفسه جاذبه‌های زیادی برای مخاطبان دارد، جلوه جدیدتری از رادیو را به مخاطبان معرفی کرده است. با این وجود،

ب مجموعه مقالات سومین اجلاس جهانی رادیو

مطالعه و شناخت بیشتر این رسانه و نیز مخاطبان آن می‌تواند زمینه‌ساز کاربست روش‌های بهتری برای بهره‌برداری گسترده‌تر از رادیو باشد. بنابراین طراحی اجلاس جهانی رادیو با همین هدف آغاز شد.

پیشینه این اقدام به ارانه ایده برگزاری اجلاس جهانی از سوی سازمان صدا و سیما باز می‌گردد که با استقبال اعضای اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های آسیا و اقیانوسیه (ABU) مواجه شد و سه دوره آن همزمان با جشنواره‌های بهار، بهار و یازدهم برنامه‌های رادیویی برگزار شد.

در اجلاس اخیر که ۵ و ۶ خرداد ماه ۱۳۸۹ در محل مجتمع فرهنگی و آموزشی زیباکنار برگزار شد، محورها و موضوعاتی با همفکری اعضای کمیته علمی اجلاس در قالب فراخوان و میعی منتشر که با استقبال برنامه‌سازان، استادان و پژوهشگران رسانه روبرو شد و در مدتی نسبتاً کوتاه، مقالات متعددی به دبیرخانه اجلاس رسید که وجه مشترک همه آنها پرهیز از کلی‌گویی و گرایش به موضوعات تخصصی، حرفه‌ای و آموزشی در حوزه رسانه رادیو بود.

رادیو رسانه امید و آگاهی، رادیو در عصر دیجیتال، رادیو در بستر جامعه، رادیو، موسیقی و نمایش محورهای بودند که بیشترین مقاله‌های خارجی و داخلی را به خود اختصاص دادند. در اجلاس سوم، برای هر یک از این محورها نشست‌های تخصصی طراحی و برگزار شد که در مجموع شش نشست و بیست سخنرانی را پوشش می‌داد. البته در این جا نه قصد و نه مجال آن است که سایر ویژگی‌های این اجلاس مورد بررسی قرار گیرد.

سخن پایانی اینکه، جهان معاصر ما «رسانه محور» است و رسانه به هر دلیل در آن، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. نکته مهم و جدی در این خصوص این است که بخش عمده از ادبیات رسانه‌ای جهان، ویژه غرب است اما ما باید آن را بیش از پیش بومی‌سازیم و طرحی نو در کارکرد رسانه در اندازیم. اگر با دقت بیشتری نگاه کنیم، خواهیم دید که تمدن غرب که رسانه‌ها در آن نقش مهمی دارند، در حال افول است و گزینه دیگری جز

تمدن اسلامی برای این که تولید توسعه بشری را بر عهده بگیرد وجود ندارد. بنابراین رسانه‌های کشورهای اسلامی می‌بایست ضمن توجه به این مهم، همواره برای رویارویی با رسانه‌های جدیدتر غربی، برنامه‌ریزی داشته باشند و فکری کنند.

لازم است از حمایت‌های بی‌دریغ جناب آقای محمدحسین صوفی معاون محترم صدای سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و از برادر ارجمند جناب آقای دکتر محمد مهدی لیبی مدیر کل دفتر پژوهش‌های رادیو و همکاری‌اشان که امکان چاپ این اثر را فراهم کرده‌اند صمیمانه قدردانی نمایم.

از مشارکت معنوی دانشگاه‌های تهران، علامه طباطبائی (ره)، امام صادق (ع) و دانشکده صدا و سیما و همچنین از اهتمام صمیمانه استادان و دانش‌پژوهان و نیز برخی پیشگامان رادیویی از جمله آقایان علی آذری ارقون، محمود خوشنویس و جواد سرکارپور که در امر مشاوره و داوری همکاری داشتند و همه محققان و مؤلفانی که با ارسال مقاله، به رونق علمی اجلاس جهانی رادیو کمک کردند سپاسگزار می‌کنم، چه آنانی که مقالاتشان پذیرفته شده و چه کسانی که با همکاری خویش به نشاط پژوهشی و علمی این اجلاس افزودند. همچنین از آقایان دکتر اسماعیل عالی‌زاد، بهزاد کریمی، مصطفی کریمی و افراد دیگری که بی‌نام و نشان و خالصانه در این کار بزرگ، تلاش و همکاری کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

امیدوارم این حرکت بزرگ که در واقع گام مهم دیگری در راستای تمرکز بر مسائل محتوایی و همچنین توسعه مباحث تئوریک رسانه رادیو بود با ارائه پیشنهادها سازنده و مشارکت گسترده همکاران و صاحب‌نظران رادیویی، شتاب و ژرفای بیشتری یابد.

علی صادق مقدسی

دبیر سومین اجلاس جهانی رادیو